

[Formanden]

Medlemmer af folketinget Lykketoft (S), Henning Rasmussen (S), Stavad (S), Bernhard Baunsgaard (RV), Ole Vig Jensen (RV) og Aase Olesen (RV) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme. (Rammer for grundskyldpromiller m.v.).
(Lovforslag nr. L 250).

Medlemmer af folketinget Hans Hækkerup (S), Lohmann (S), Lykketoft (S), Rahbæk Møller (SF), Riishøj (SF) og Thoft (SF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m.v. (Ligestilling af elproducerende andelsvindmøller med elproducerende vindmøller, der drives som interessentskaber).
(Lovforslag nr. L 254).

Uddannelsesudvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til folketingsbeslutning om uddannelsesløn. [Af Erling Olsen (S) m.fl.]. (Beslutningsforslag nr. B 36).
Eksemplarer er omdelt.

Skatte- og afgiftsudvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af lov om registreringsafgift af motorkøretøjer m.v. (Afgiftslempelse for biler med særligt trafikikkerhedsfremmende udstyr). (Lovforslag nr. L 233).

Skatte- og afgiftsudvalget har endvidere afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af lov om indskud på etableringskonto. (Konsekvensændringer som følge af skattereformen og etableringskonti i andelskasser). (Lovforslag nr. L 237).

Skatte- og afgiftsudvalget har endelig afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af lov om investeringsfonds. (Konsekvensændringer som følge af skattereformen og investeringsfondskonti i andelskasser). (Lovforslag nr. L 238).

Eksemplarer er omdelt.

Miljø- og planlægningsudvalget har afgivet tillægsbetænkning over:

Forslag til lov om støtte til miljøforbedrende investeringer i landbrug m.v. (Lovforslag nr. L 71).

Eksemplarer er omdelt.

Skriftlig fremsættelse af forslag:**Lykketoft (S):**

Jeg skal hermed på forslagsstillernes vegne tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme. (Rammer for grundskyldpromiller m.v.).
(Lovforslag nr. L 250).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til tingets velvillige behandling.

Hans Hækkerup (S):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m.v. (Ligestilling af elproducerende andelsvindmøller med elproducerende vindmøller, der drives som interessentskaber).
(Lovforslag nr. L 254).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til tingets velvillige behandling.

Skriftlig redegørelse:

Redegørelse af 2/5 86 til folketinget om miljøministeriets sektorforskning
(Redegørelse nr. R 12).

Miljøministeren (Chr. Christensen):**1. Formål.**

Menneskets livsgrundlag: jorden, luften, vandet samt dyre- og plantelivet, indgår i miljøministeriets arbejdsområder. Miljøministeriets opgave er at forebygge, at der sker en forringelse af livsgrundlaget, og at genoprette skete skader. Dette sker gennem naturbeskyttelse, forureningsbekæmpelse, kontrol med vore levnedsmidler og fysisk planlægning.

[Miljøministeren]

Naturbeskyttelse sker både ved at oprettholde og genoprette vore naturområder og skove og gennem indsatser imod uønskede påvirkninger af naturgrundlaget.

Gennem forureningsbekæmpelsen genoprettes skete skader, nye skader forebygges, og der gøres en indsats for at nedbringe forureningen. Rensningsforanstaltninger, genanvendelse og indførelse af renere teknologier er nogle af de centrale midler.

Kontrollen med vore levnedsmidler skal sikre, at der ikke sker en sundhedsmæssigt betænkelig udvikling med levnedsmidlerne. Det skal ses i lyset af, at levnedsmidler nok er den del af miljøet, som mennesket kommer i mest intim kontakt med. Et menneske vil gennem et livsforløb indtage omkring 100 tons af miljøet som mad og drikke.

Byernes organisering som steder, hvor vi bor og arbejder, skal gennem den fysiske planlægning tilpasses ønsker fra en række ofte modstridende interesser. Der skal være plads til gode levevilkår for de forskellige befolkningsgrupper, bevaring af vore gamle bymiljøer og et moderne, velfungerende samfund.

Ministeriets sektorforskning har til formål at understøtte arbejdet inden for dette brede spektrum af opgaver. Det sker ved at opbygge og videreudvikle en viden på miljøområdet og dermed sikre, at beslutningerne og initiativerne træffes på et helhedsorienteret grundlag, der samtidig er fagligt velunderbygget. Der er således tale om en målrettet forskning, der skal give grundlaget for at løse vore miljøproblemer.

Ministeriet lægger derfor vægt på at fastholde et kvalitetsniveau for sektorforskningen, som kan stå mål med det bedste på universiteter, læreanstalter m.v. Ved ansættelse af videnskabelige medarbejdere sker der en omhyggelig vurdering af deres videnskabelige kvalifikationer.

Miljøministeriets sektorforskningsinstitutioner skal løse en række lovbundne opgaver, som beslaglægger betydelige ressourcer. Det drejer sig f.eks. om overvågning af vore omgivelser tilstand og udvikling, omfattende så forskellige emner som den danske naturtilstand, byernes udvikling, og hvad danskerne spiser.

Ministeriets sektorforskning sigter både på at kunne frembringe hurtige svar på aktuelle problemer og på at opbygge en viden, der

ikke umiddelbart vil blive brugt, men som rækker længere ud i fremtiden. Derved kan fremtidens krav på miljøområdet imødekommes, samtidig med at ministeriets faglige niveau fastholdes og videreudvikles, og dermed muliggøres en omstilling, når nye opgaver trænger sig på.

2. Organiseringen af miljøministeriets sektorforskning.

Formålet med miljøministeriets sektorforskning opfyldes bedst gennem en rammeledning af såvel økonomi som de opgaver, der tages op på sektorforskningsinstitutionerne. Sektorforskerne har metodefrihed og publikationsfrihed inden for disse bredt afstukne rammer.

Miljøstyrelsens og levnedsmiddelstyrelsens sektorforskningsinstitutioner ledes af chefer, der refererer direkte til styrelsernes direktører, og Danmarks Geologiske Undersøgelse ledes af en direktør, der refererer til miljøministeriets departementschef.

Der er endvidere knyttet styringsgrupper til miljøstyrelsens sektorforskningsinstitutioner. I styringsgrupperne, hvor der sidder repræsentanter for bl.a. amtskommuner, kommuner, hovedstadsrådet, andre ministerier og i et enkelt tilfælde forskningsrådene, drøftes institutionernes arbejdsprogrammer og opgaver. På Danmarks Geologiske Undersøgelse har direktøren en rådgivende komité.

Denne organisering af sektorforskningen er med til at sikre det nødvendige tætte samarbejde mellem sektorforskere og brugerne, især de centrale og decentrale myndigheder, således at love, reformer og retningslinjer på miljøområdet udformes på et fagligt velunderbygget grundlag, og således at de lokale myndigheder kan hente råd og vejledning hos sektorforskningsinstitutionerne i deres kontrolarbejde.

En nødvendig forudsætning for dette samarbejde mellem sektorforskere og de centrale og decentrale myndigheder er, at sektorforskerne besidder de nødvendige videnskabelige kvalifikationer samt evner til at indgå i et tværfagligt samarbejde og evner til formidling af resultater.

Ministeriet har endvidere et bredt samarbejde med såvel den danske som den internationale forskningsverden. Der er samarbejde om konkrete projekter, som ofte helt eller

[Miljøministeren]

delvis finansieres af miljøministeriet, og miljøministeriet trækker på den forskning, der udføres på universiteter og højere læreanstalter. Denne forskning udgør ved sit grundvidenskabelige perspektiv grundlaget for miljøministeriets sektorforskning. Som et led i dette samarbejde har ministeriet taget initiativ til afholdelse af årlige møder med formændene for de relevante forskningsråd.

Naturfredningsrådet er et eksempel på et stærkt bindeled mellem miljøministeriet og forskningsverdenen. Rådet, som har en rådgivende status, består af sagkyndige fra hovedsagelig de højere læreanstalter.

Et sådant samarbejde og brug af andres forskningsresultater er kun muligt, fordi ministeriet selv udfører sektorforskning – en sektorforskning, der giver værdifulde bidrag til den samlede forskningsverden både i Danmark og i udlandet.

I denne sammenhæng er ministeriets omfattende publikationsvirksomhed i videnskabelige tidsskrifter både nationalt og internationalt af stor værdi. Der lægges ligeledes vægt på, at resultaterne publiceres såvel i miljøministeriets egne publikationsserier som i artikler i mere populær form.

3. Ressourcer.

Miljøministeriets sektorforskningsinstitutioner er:

- levnedsmiddelstyrelsens centrallaboratorium
- levnedsmiddelstyrelsens institut for toksikologi
- miljøstyrelsens kemikaliekontrol
- miljøstyrelsens ferskvandslaboratorium
- miljøstyrelsens havforureningslaboratorium
- miljøstyrelsens luftforureningslaboratorium
- miljøstyrelsens center for jordøkologi
- Danmarks Geologiske Undersøgelse.

På disse institutioner anvender miljøministeriet årligt tæt ved 150 mill. kr. til løsning af forsknings-, udviklings- og udredningsopgaver, overvågnings- og kortlægningsopgaver samt laboratoriefaglig bistand til de centrale og decentrale myndigheder.

Herudover har miljøministeriet en bevilning til indkøb af faglig bistand, herunder rekvirering af undersøgelser på universiteter og læreanstalter, ATV m.v. samt særbevillinger til gennemførelse af større undersøgel-

sesprogrammer. Den samlede bevilling var i 1985 på ca. 30 mill. kr.

Der udføres også i andre ministerier forsknings-, udviklings- og udredningsopgaver på miljøområdet, som miljøministeriet har mere eller mindre begrænset indflydelse på. Risø anvendte således i 1985 ca. 40 mill. kr. på miljø- og sikkerhedsforskning. Landbrugsmiljøministeriet har ligeledes en betydelig miljøorienteret forskning. Energiministeriet har i energiforskningsprogrammerne over en 4-årig periode anvendt ca. 11 mill. kr. om året på de miljømæssige aspekter af energifrembringelse og -anvendelse, svarende til ca. 10 pct. af det samlede energiforskningsprogram. Under fiskeriministeriet henhører sektorforskningsinstitutioner, hvis sektorforskning efter sin art (fiskeri- og havundersøgelser m.v.) indgår i vurderingen af miljøforhold. Endvidere har byplanafdelingen på statens byggeforskningsinstitut, der henhører under boligministeriet, i 1985 anvendt 4,5 mill. kr. til forsknings- og udviklingsprojekter inden for byplanområdet.

Den seneste samlede statistik om forskningen er fra 1982. Heraf fremgår det, at 4 pct. af de samlede offentlige forskningsdriftsudgifter gik til forskning i forureningsbekæmpelse og naturbeskyttelse og 3 pct. til forskning i boligforhold og fysisk planlægning.

4. Konkrete forsknings- og udviklingsaktiviteter.

Det er ikke muligt at give en udtømmende beskrivelse af al sektorforskning inden for miljøministeriet. Sektorforskningen dækker et meget bredt spektrum af arbejdsområder. Denne brede indsats finder sted både på sektorforskningsinstitutionerne og i projekter finansieret gennem ministeriets undersøgelsesbevillinger. Der er her udvalgt fem emneområder, der vil få prioritet i de kommende år. Det er miljø og teknologi, naturforvaltning og friluftsliv, kemiske stoffer, kost og sundhed samt byernes vedligeholdelse og omdannelse.

4.1. Miljø og teknologi.

Den teknologiske udvikling påvirker i høj grad både mennesker og natur. Ministeriets indsats inden for de nye teknologier vil primært være koncentreret om renere teknologier, bioteknologi og genanvendelse.

[Miljøministeren]

I den forebyggende indsats imod forureningen vil der i fremtiden blive lagt større vægt på indførelse af *renere teknologier* og mere ressourcebesparende teknologier. Det vil ske ved aktivt at inddrage miljøhensyn gennem omlægning af produktionsprocesser og på den måde opnå mindre forurening.

I den forbindelse må det nærmere overvejes, hvor en regulering mest hensigtsmæssigt kan finde sted. Bør det ske ved stoffernes anvendelse i produktionen, ved stoffernes udslip fra produktionen eller ved genanvendelse af stofferne? For at finde ud af det er en øget forsknings- og udviklingsindsats nødvendig. Kun herved kan offentlig støtte til fremme af renere teknologier blive et væsentligt element i den samlede planlægning af miljøbeskyttelsen.

Der er i 1985 givet tilsagn for godt 11 mill. kr. til projekter inden for området renere teknologier. Størstedelen af midlerne er givet til investeringer i erhvervslivet, og kun en mindre del kan karakteriseres som udviklingsarbejde. Da udviklingen af mindre forurenende teknologier ikke kun omfatter produktionsprocesser, men også nye råstoffer og mindre farlige produkter, er det et område, hvor der vil blive behov for en øget forsknings- og udviklingsindsats i de kommende år.

Bioteknologi har været anvendt af mennesket gennem årtusinder. Det nye, der er sket inden for de sidste 10 til 15 år, er udviklingen af genteknologi. Med genteknologi har bioteknologien fået helt nye og anderledes perspektiver.

Genteknologisk produktion kan måske være forbundet med fare for sundhed, miljø og natur. Det er derfor nødvendigt gennem sektorforskningen at få klarlagt eventuelle risici i produktionsprocessen og ved anvendelsen af produkterne.

Genteknologien er et nyt område, som miljøministeriet ikke har undersøgelsesmæssige traditioner for. Det bliver derfor nødvendigt i de kommende år at opbygge en basisviden om genteknologi samt etablere en række nye laboratorieteknikker, således at ministeriet kan foretage den fornødne vurdering af eventuelle risici og kontrol af genteknologiske aktiviteter.

Denne opbygning af viden på genteknologiområdet vil kræve tilførsel af nye ressour-

cer, sådan som der er peget på i lovforslaget om genteknologi og miljø.

Den viden, der opbygges i forbindelse med miljømæssige vurderinger af gensplejse- de organismer i produktionen, vil også kunne anvendes til udvikling af miljøvenlige organismer og produkter eller organismer og produkter, der kan anvendes direkte i forureningsbekæmpelse.

Inden for *genanvendelse* er der behov for øget sektorforskning. I forbindelse med opfølgning af dioxindebatten i folketinget fremsættes i juni 1986 en handlingsplan, der bl.a. omhandler forslag til forskningsprojekter til nedbringelse af affaldsmængderne og dermed også dioxinforureningen. Som eksempel kan nævnes projekter til udvikling af nye systemer til bortskaffelse af affald, systemer til opdeling af affald ved kilden, centrale sorteringsanlæg, fremstilling af kompost, genanvendelsespapir m.m.

Med henblik på at udvikle *råstofbesparende teknologier* gennemføres en række projekter. I bestræbelserne for at skaffe samfundet af med restprodukter fra f.eks. energiproduktionen prioriteres det meget højt at finde produktive og miljømæssigt forsvarlige anvendelser fremfor at deponere restprodukterne. Det er samtidig af stor betydning, at restprodukterne kan erstatte naturlige råstoffer.

Af hensyn til en langsigtet husholdning med danske råstoffer, så der anvendes almindeligt forekommende fremfor sjældent forekommende råstofkvaliteter, er der behov for udvikling af såvel nye teknologier som regionale modeller for råstofforsyningen.

Også den nye *informationsteknologi* vil i de kommende år få stor samfundsmæssig betydning. Med henblik på at belyse de planlægningsmæssige muligheder og konsekvenser af denne udvikling er der igangsat en række kommunale forsøg.

4.2. Naturforvaltning og friluftsliv

Miljøministeriets indsats i forbindelse med forvaltningen af vores natur har ændret karakter i de sidste 10 år. Den mere passive måde at beskytte via administrative regler og ad den vej sikre de nødvendige miljøhensyn har måttet følges op af ønsket om aktivt at forme og genoprette vores miljø, hvad enten det gælder jord, vand, luft, flora eller fauna. Samtidig er det nødvendigt med en mere al-

[Miljøministeren]

sidig og aktiv forvaltning af miljøministeriets egne arealer for at tilgodese de stigende samfundsmæssige behov.

Landbruget har i en lang periode domineret udviklingen i det åbne land. Nye arealer er ved hjælp af dræning og vanding inddraget til landbrugsjord. Det traditionelle landbrug med et bredt spektrum af animalske og vegetabiliske produkter er erstattet af en specialisering hos den enkelte landmand og i de enkelte områder af landet. I dag er mange landbrug højteknologiske og industrialiserede og har ofte kun ét dominerende produkt. Denne specialisering kræver øget anvendelse af gødning og bekæmpelsesmidler og giver store koncentrationer af både produkter og affaldsprodukter, der vanskeligt kan indgå i et kredsløb på det enkelte brug.

De landskabs- og miljømæssige konsekvenser af den strukturelle udvikling i landbruget har været, at mange småbiotoper såsom vandhuller, markskel og engarealer er blevet reduceret kraftigt gennem de senere år. Vandløb, søer og grundvand er forurenede eller truede af forurening med næringsstoffer, og mange småbiotoper påvirkes af bekæmpelsesmidler.

Forsknings- og udviklingsarbejder, der følger konsekvenserne af den skete udvikling, og som retter sig mod kilderne, er iværksat med henblik på at specificere, hvilke krav til landbrugsproduktionen der skal tilgodeses, for at miljøet ikke forringes.

Inden for rammerne af programmet til miljøforbedrende foranstaltninger i landbruget har ministeriet i 1986 afsat 10 mill. kr. årligt i perioden 1986-90 til forskningsprojekter vedrørende *NPO*-problemer. Projekterne har til formål at skabe grundlag for udarbejdelsen af konkrete anvisninger til begrænsning af landbrugets miljøbelastning og etablering af overvågningsprogrammer. Projekterne skal bl.a. belyse kulturtekniske foranstaltningers indflydelse på næringsstoffabet, herunder betydningen af gødskning, afgrødevalg osv., undergrundens evne til at fjerne nitrat, jorderosionens bidrag til belastningen af overfladevand med fosfor og næringsstofftilførsels betydning for overgødskning af søer, vandløb, kystnære områder og hav. Andre projekter belyser effekten af gødnings- og dyrkningsfrie zoner langs vandløb og de miljø- og landbrugsmæssige aspekter i

anvendelsen af husdyrgødning til energifremstilling.

De senere års overproduktion af landbrugsvarer inden for EF kan betyde, at de mindre rentable arealer – *de marginale jorder* – vil udgå af landbrugsproduktionen.

Den 1. marts 1987 skal ministeren fremlægge en redegørelse i folketinget med et samlet forslag til strategi for den fremtidige anvendelse af jorder, der udgår af intensiv landbrugsmæssig drift i de kommende år. Som grundlag for denne redegørelse er iværksat et undersøgelses- og udredningsprogram på 10 mill. kr. Det undersøges bl.a., i hvilket omfang og efter hvilke metoder det er muligt at retablere naturtyper, der har betydning for bl.a. miljøbeskyttelsen og friluftslivet. Det vil også blive belyst, hvor store arealer der i dag er marginale jorder, og hvor store arealer der vil blive det i fremtiden. Endvidere skal deres beliggenhed registreres, hvilket indebærer en kortlægning af de forskellige typer marginale jorder. Der vil med udgangspunkt i skov-, landbrugs-, natur- og rekreative interesser endvidere blive opstillet alternativer for udnyttelsen af de marginale jorder, ligesom der vil blive foretaget økonomiske analyser af konsekvenserne for jordbrugerne og samfundet.

I de seneste år har der vist sig et behov for en mere kontinuert og bredere *naturovervågning*, som skal sikre, at indgreb til beskyttelse af miljøet sker så tidligt som muligt.

Miljøministeriet forbereder et naturovervågningsprogram centreret omkring problemstillinger inden for grundlæggende økologi og naturforvaltning. Formålet er at følge udviklingen på de vigtigste naturtyper både i naturtilstand og under forskellige driftsforhold. Naturovervågningen skal således ikke som hidtil alene ske i de særlige videnskabelige reservater, men med disse som referencepunkter.

Miljøministeriet driver en række videnskabelige reservater med tilhørende feltstationer, som tilsammen repræsenterer et antal vigtige danske naturtyper. Her har der gennem årtier været udført mange forsknings- og studieprojekter foruden systematiske og langvarige registreringer af bestemte fugle- og andre dyrebestande. Miljøministeriet forbereder at knytte fagligt uddannet personale til feltstationerne.

[Miljøministeren]

Overvågningsprogrammet må bl.a. baseres på en viden om udgangssituationen. Det kræver f.eks. geologiske undersøgelser for at opnå en tilstrækkelig lang referencetidsramme for at kunne skelne mellem naturgivne og kulturelle påvirkninger af miljøet. Der skal tillige ske en opbygning af viden om økologiske sammenhænge og metoder. Et aspekt i denne sammenhæng er også udviklingen i vort syn på naturen, og hvordan dette afspejler sig i naturforvaltningen.

Natur- og miljøovervågningen kan tillige bidrage til at klarlægge, hvilke effekter *miljøgenopretning* har. Genopretningen af miljøet, som det er vigtigt at komme i gang med, vil være en udfordring for miljøforskningen. For at kunne pege på de nødvendige indgreb er det påkrævet at have et nøje kendskab til såvel de naturlige processer som de økonomiske, teknologiske og samfundsmæssige forhold, der påvirker udviklingen.

På vandområdet er der inden for de eksisterende programmer iværksat forskning med henblik på genopretning af natur- og miljøkvalitet. Som eksempel herpå kan nævnes Ringkøbing Fjord, hvor myndighederne bestræber sig på at genoprette fjordens tilstand. Også saltvandssøen i Vadehavet er et eksempel på etablering af et naturelement, hvis udvikling nøje overvåges og udforskes.

Forskning omkring *friluftsliv* er et område, der skal gøres mere ved. Ser vi på vore nabolande, er forskningen her meget længere fremme. Her skal blot nævnes to hovedområder, hvor vi i dag kun har en meget begrænset viden til rådighed som grundlag for planlægning og beslutninger inden for friluftslivet:

- Hvilke barrierer begrænser i dag reelt friluftslivsaktiviteter for forskellige befolkningsgrupper?
- Bæreevne over for en række forskellige former for friluftslivsaktiviteter.

Det vil i den forstærkede forskningsindsats bl.a. blive vurderet, hvorledes der kan tilrettelægges et samspil mellem miljøministeriet og relevante forskningsinstitutioner/lærestalter.

På *forureningsområdet* følger miljøministeriet sammen med amterne løbende udviklingen i forureningen af miljøet og konsekvenserne heraf. Der foregår løbende indsamling af data om udviklingen i miljøkvaliteten, og der er flere fagdatacentre under planlægning

og opbygning. I deres arbejde indgår en koordination og systematisering og oftest også metodeudvikling inden for de enkelte fagdatacentres område. Dette arbejde muliggør også, at der kan udarbejdes landsdækkende oversigter. Arbejdet med at følge udviklingen i forureningen rummer både undersøgelser af kendte og nye forureningskilder. Der er derfor behov for løbende at følge den internationale udvikling og derigennem øge vores viden om fremtidige miljøproblemer og metoder til deres løsning.

Vandressourcerne er på grund af forureningen blevet et dynamisk begreb, hvor ændringer i grundvandets kemiske sammensætning spiller en afgørende rolle for udnyttelsen af denne ressource. Det er nødvendigt at overvåge grundvandet, og et sådant program for grundvandsmonitoring er under etablering i samarbejde med amtskommunerne.

Nye problemer med *lossepladser* og *af-faldsdeponier* dukker næsten dagligt op. Det er en faretruende situation, der kræver en forskningsindsats for at kunne løse problemerne på en økonomisk optimal måde. Ministeriet planlægger forskningsprojekter inden for en ramme på 19,1 mill. kr. Der vil blive udvalgt 2 forsøgslossepladser, hvor kemiske, geologiske og hydrologiske forhold samt forskellige undersøgelsesmetoder vil blive detaljeret undersøgt. Teknikker til rensning, afværgning og genopretning søges udviklet dels af hensyn til at behandle de eksisterende deponier på miljømæssigt forsvarlig måde, dels af hensyn til indretning og placering af de deponier, der trods alt skal etableres i fremtiden. I den forbindelse tages også hensyn til, at deponier skal indpasses i det eksisterende landskab.

4.3. Kemiske stoffer.

Den industrielle udvikling og det større forbrug af kemikalier har medført en stigende belastning af vort miljø og en øget risiko for forurening af vores levnedsmidler. Miljøministeriet udfører da også en omfattende sektorforskning inden for området kemiske stoffer.

Der er et så stort antal kemiske stoffer i omløb, at en væsentlig opgave består i prioritering af, hvilke eksisterende kemikalier der skal følges nøjere, og som eventuelt kræver en indsats i form af information, yderligere

[Miljøministeren]

undersøgelser, anvendelsesbegrænsning eller forbud.

Til brug for disse prioriteringer mangler der data både om, i hvilket omfang mennesker udsættes for stoffer (eksponeringen), og om de biologiske effekter på mennesker og miljø.

Desuden skal sektorforskningen belyse udbredelsen af og styringsmulighederne for stoffer, som man allerede i dag ved giver problemer for mennesker og miljø. Blandt de stoffer og produkter, der er i søgelyset, kan nævnes vaske- og rengøringsmidler, bekæmpelsesmidler, organiske opløsningsmidler og dioxiner. Endvidere prioriteres anvendelse af farlige kemiske erstatningsmaterialer til produkter og varer højt, hvilket medfører udredninger om f.eks. tungmetaller i batterier og i plastmaterialer.

Endelig kan nævnes undersøgelser om forskellige befolkningsgruppers følsomhed over for farlige stoffer.

Inden for alle de nævnte områder er der et større forsknings- og udredningsbehov, end det i øjeblikket er muligt at tilfredsstille inden for de nuværende økonomiske rammer.

Også inden for bekæmpelsesmiddelområdet er der initiativer under opbygning for at fremme aktiviteterne. Det er bekendt, at der er et stort behov for øget forskning i begrænsning af forbruget af bekæmpelsesmidler og deres indvirkning på miljøet, f.eks. ved udvikling af miljøvenlige metoder, der kan erstatte brugen af bekæmpelsesmidler.

4.4. Kost og sundhed.

I dagens Danmark er mangelsygdomme forårsaget af forkert ernæring så godt som ukendte. Der er snarere tale om et overforbrug af den samlede kost eller måske i endnu højere grad af enkelte fraktioner i kosten som f.eks. fedt. Dette overforbrug af eller manglende balance mellem de enkelte fraktioner er blandt de medvirkende årsager til *kræft- og hjerte-kar-sygdomme, fedme og forhøjet blodtryk*.

Disse sygdomme opstår ved samspil mellem mange ofte modsat virkende faktorer. Kun enkelte af disse faktorer er kendte, og der er et større undersøgelsesarbejde i gang, specielt på kræftområdet, for at afsløre faktorerne mulige samspil.

Gennem en lang årrække er der udviklet forskellige forsøgsmodeller primært med henblik på at opnå et grundlag for en sundhedsmæssig vurdering af tilsætningsstoffer til levnedsmidler. Denne sundhedsmæssige overvågning af levnedsmidler og videreudvikling af forsøgsmetoder udgør også i dag et vigtigt led i ministeriets sektorforskning. Der gøres i den forbindelse en stor indsats for at udvikle og anvende forsøgsmetoder, som anvender færre forsøgsdyr. Kostens ernæringsmæssige sammensætning tillægges i dag større betydning for sundheden end tidligere. I erkendelsen heraf er indsatsen nu i højere grad rettet mod kostens basale sammensætning såsom fedt, proteiner, kulhydrater etc. og denne sammensætnings betydning for sundheden.

Også *tilberedningen* af levnedsmidler kan have betydning for sundheden. Ved stegning af levnedsmidler dannes en række kemiske forbindelser, hvoraf nogle har vist sig at have en meget kraftig effekt på cellernes arveegenskaber og har vist sig i dyreforsøg at være kræftfremkaldende («stegemetagener»). I ministeriet er man i færd med en undersøgelse, der skal kortlægge arten og mængden af sådanne omdannelsesprodukter, der dannes i kød, når dette steges ved forskellig temperatur og tid. Samtidig foretages der undersøgelser til nærmere belysning af stoffernes sundhedsmæssige egenskaber, herunder deres kræftfremkaldende virkning med henblik på en vurdering af betydningen for mennesker.

Det er planlagt at udbygge sådanne forsøg med undersøgelser af, hvordan forskellige fødekomponenter indvirker på udvikling af kræft (cancermodulering). Det er således af stor interesse at få klarlagt, om og hvordan plantefibre fra kosten kan virke hæmmende på udvikling af kræft. Fedt, kulhydrater og kalorieindtagelse er andre emner for undersøgelse for cancermodulerende effekt. Det er forudsat, at disse forsøg kombineres med resultater af epidemiologiske undersøgelser.

Mavetarmkanalens omsætning af det, vi spiser, har stor betydning for, hvad organismen udsættes for. Udbygning af viden om denne omsætning og optagelse i kroppen vil være et område, der har en naturlig plads i miljøministeriets sektorforskning fremover. Der gennemføres således undersøgelser af kostens betydning for biologisk effekt ud over kræft samt undersøgelse af naturligt

[Miljøministeren]

forekommende komponenter i traditionelle eller nyudviklede levnedsmidler.

Endelig gennemføres en række mere specielle undersøgelser med henblik på at skaffe ny viden omkring *uønskede stoffer i levnedsmidler*. Sådanne undersøgelser gennemføres ofte i samarbejde med andre institutioner både inden for og uden for ministeriet. Sporelementer som f.eks. kviksølv og cadmium, bekæmpelsesmidler og andre forurenninger såsom dioxiner og N-nitrosaminer er eksempler på emner for sådanne undersøgelser.

4.5. Byernes vedligeholdelse og omdannelse.

Et væsentligt område inden for den eksisterende og fremtidige sektorforskning er spørgsmålet om byernes omdannelse og vedligeholdelse.

En forudsætning for byers fornyelse og omdannelse er undersøgelser af deres bygningsmæssige struktur og kvalitet, dvs. at en registrering med henblik på konstatering af bevaringsværdierne er nødvendig.

De nye teknologier, f.eks. informationsteknologien, vil i løbet af få år ændre forudsætningerne for bl.a. erhvervslivets lokaliseringmønstre, ligesom en række andre væsentlige byelementer vil blive berørt heraf.

Fra miljøministeriets side lægges der stor vægt på at følge denne udvikling, bl.a. med henblik på at belyse konsekvenserne for den fysiske planlægning i bredere forstand.

Et andet vigtigt aspekt er forhold, der berører kommunernes økonomi og opgavefordeling. Her satses der på udvikling af bl.a. økonomiske modeller til belysning af alternative udviklingsstrategier for byerne og regionerne.

Samtidig er befolkningens medvirken i planlægningen et højt prioriteret mål for miljøministeriet. Der igangsættes i disse år en del byomdannelseforsøg i samarbejde med kommuner samt mere bredt anlagte forsøg rundt om i landet, hvor den nye informationsteknologi afprøves i lokale sammenhænge.

5. Sammenfatning.

Sektorforskningen i miljøministeriet omfatter videnskabelige undersøgelser, som primært sigter på at opbygge og videreudvikle viden om miljøet, således at de miljøpolitiske

beslutninger træffes på et helhedsorienteret og fagligt velunderbygget grundlag.

Dette formål gør det nødvendigt med et tæt samarbejde mellem sektorforskere og brugerne, især de centrale og decentrale myndigheder. For ikke at sætte kreativiteten hos sektorforskeren over styr sker der ikke en detailstyring, men en rammestyring af såvel økonomi som de opgaver, der tages op på sektorforskningsinstitutionerne.

Det er vigtigt, at der også er et tæt samarbejde med den øvrige forskningsverden og den forskning, der foregår i virksomheder. Det sker ved samarbejde om konkrete projekter og ved, at forskningen på universiteter og højere læreanstalter m.fl. ved sit grundvidenskabelige og langsigtede perspektiv udgør grundlaget for bl.a. miljøministeriets forskning.

De samlede ressourcer på miljøministeriets sektorforskningsinstitutioner er ca. 150 mill. kr. pr. år samt ca. 30 mill. kr. til indkøb af ydelser. Sektorforskningen omfatter en række lovbundne opgaver, ligesom det er nødvendigt, at sektorforskningen dækker et meget bredt fagligt spektrum. Miljøministeriet vil i de kommende år lægge særlig vægt på emneområderne miljø og teknologi, kemiske stoffer, naturforvaltning og friluftsliv, kost og sundhed og byernes vedligeholdelse og omdannelse.

Uden for dagsordenens foretoges:

Valg af 1 medlem og af 1 stedfortræder til lønningsrådet.

Formanden:

Fra finansministeren har jeg modtaget meddelelse om, at medlem af folketinget Svend Erik Hovmand (V) ønsker at udtræde som medlem af lønningsrådet efter at være blevet udnævnt til energiminister.

Som nyt medlem af lønningsrådet har vedkommende gruppe udpeget Fogh Rasmussen (V).

Som ny stedfortræder har vedkommende gruppe herefter udpeget Ivar Hansen (V).

De pågældende er herefter valgt.

Den første sag på dagsordenen var:

[Formanden]

1) Tredje behandling af lovforslag nr. L 160:

Forslag til lov om forbud mod indførsel af kul fra Den Sydafrikanske Republik.

(Fremsat 30/1 86. Første behandling 13/3 86. Betænkning 9/4 86. Anden behandling 29/4 86. Tillægsbetænkning 29/4 86).

Der var stillet 3 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1-3 vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 120 stemmer (S, KF, V, SF, RV, CD, VS og KrF) mod 4 (FP).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Tredje behandling af lovforslag nr. L 163:

Forslag til lov om udfærdigelse af koncessioner på anlæg og drift vedrørende visse telekommunikationstjenester.

(Fremsat 30/1 86. Første behandling 11/2 86. Betænkning 24/4 86. Anden behandling 29/4 86).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges enstemmigt med 124 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Tredje behandling af lovforslag nr. L 71:

Forslag til lov om støtte til miljøforbedrende investeringer i landbrug m.v.

(Fremsat 13/11 85. Første behandling 22/11 85. Betænkning 23/4 86. Anden behandling 29/4 86. Tillægsbetænkning 30/4 86).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Camre (S):

Med dette forslag har vi jo efter andenbehandlingen en uafklaret situation, idet vi ikke har fået nogen tilkendegivelse fra miljøministeren om, hvorvidt miljøministeren vil være indstillet på at fremsætte et forslag, som indebærer en afgift på kunstgødning af en størrelsesorden, der kan finansiere udgifterne til de miljøfremmende foranstaltninger i landbruget fra 1987 og fremover.

Jeg vil gerne igen her høre, om miljøministeren ikke ønsker at besvare spørgsmålet om, hvorvidt regeringen vil fremsætte et sådant forslag, som ministeren jo på den anden side må være bekendt med at et flertal i folketinget ønsker.

Vi har under udvalgsbehandlingen gjort det klart for ministeren, at hvis vi ikke får et sådant tilsagn, kan lovforslag nr. L 71 ikke vedtages her i dag; og det er vores hensigt at begære behandlingen af lovforslag nr. L 71 afbrudt, således at vi har mulighed for at gennemføre et forslag om en afgift i indeværende samling, og således at der først stemmes om et sådant forslag, altså at det vedtages her i folketinget, og derefter vedtages lovforslag nr. L 71.

Jeg vil gerne høre ministerens holdning til dette konkrete spørgsmål.